

МЕЖДУНАРОДНЫЙ СОВРЕМЕННЫЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

НАУЧНЫЙ ИМПУЛЬС

Последние
новости

Последние
образование

Последние
исследование

И НОВЫЕ НАУКИ

Международный современный научно-практический журнал

Научный импульс

№ 33 (100)

Май 2025 г.

Часть 2

Издаётся с августа 2022 года

Москва 2025

SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON UCHUN INNOVATSION YONDASHUV Xaytboyeva Muxlisa Nusratulla qizi	
XALQ OG'ZAKI IJODIDA TOPISHMOQLARNING O'RNI VA AHAMIYATI Abdramanova Dilbar Maratbay kizi	112
GAMIFICATION IN LANGUAGE LEARNING. ENHANCING ENGAGEMENT AND RETENTION. Savranboyeva Shaxriniso Xosilboy qizi	115
CLASSIFICATION OF PROGRAMMING LANGUAGES Abdixoirova Shahlo Toshpulatov D. A	118
USMONIYLAR DAVLATI VA UNING ISTILOLARI Jumaniyozov Diyorbek Samadov Fozil Temirov Asror	123
ОБУЧЕНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НЕТРАДИЦИОННЫМ ВИДАМ АППЛИКАЦИИ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ Марипова Надира Хамидовна	128
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA ERTAKTERAPIYA TEKNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH Muxiddinova Dilfuza Sherdor qizi	131
MAKTABGACHA TA'LIMDA BOLALAR MUSIQIY TA'LIMI METODIKASI Saidqulova Gavhar Odiljon qizi	136
QISHLOQ XO'JALIK EKNILARING PATOGEN ZAMBURUG'LARIGA QARSHI KURASH CHORA-TADBIRLARI. Ziyoiddinova Salomatxon Shavkatbek qizi	139
CHEKUVCHI BEMORLARDA NIKOTINNI YURAK QON TOMIR TIZIMIGA TA'SIRI Rajabova N T Sapayev Islombek Farhod o'g'li	144
"O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQ MAJBURIYATLARI VA FUQAROLAR HAMDA TADBIRKORLARNING SOLIQ HUQUQLARI: QONUNY ASOSLAR VA AMALIYOT" Gulnoza jumayeva Sodiq qizi Zulayxo Usanova Turdimurod qizi Adham Avliyoqulov Alisherovich	148
"OROL DENGIZINING EKOLOGIK INQIROZI VA XALQARO HUQUQIY JAVOBGARLIK: GLOBAL EKOLOGIK FALOKATGA QARSHI BIRGALIKDA KURASHISH YO'LLARI"	157

MAKTABGACHA TA'LIMDA BOLALAR MUSIQIY TA'LIMI METODIKASI

Saidqulova Gavhar Odiljon qizi

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Maktabgacha ta'lim fakulteti o'qituvchisi.*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni musiqiy tarbiyalashning ahamiyati, musiqiy ta'lim metodikasining asosiy yo'nalishlari va samarali uslublari yoritilgan. Shuningdek, musiqaning bola ruhiyati, nutqi va ijodiy tafakkuriga ta'siri haqida fikr yuritiladi. Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni musiqiy ta'limga jalb etish metodikasi, uning ahamiyati, asosiy vazifalari, usullari va samarali faoliyat yo'nalishlari haqida fikr yuritiladi. Musiqa vositasida bolalarning estetik dunyoqarashi, emotsional olami, nutqiy va harakat faolligini rivojlantirishda musiqiy ta'limning o'rne chuqur tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *Maktabgacha ta'lim, bolalar musiqiy ta'limi, musiqiy tarbiya, musiqiy faoliyat, erta yoshdagi rivojlanish, estetik tarbiya, pedagogik metodlar, rivojlantiruvchi ta'lim, musiqa saboqlari, bolalar ijodiyoti.*

Maktabgacha ta'lim inson hayotidagi eng muhim bosqichlardan biridir. Aynan shu davrda bolaning aqliy, jismoniy, estetik va ijtimoiy rivojlanishiga asos solinadi. Musiqa esa bu rivojlanishda muhim o'rin tutadi.

Musiqiy tarbiya orqali bolalar dunyoni his qilish, eshitish, fikrlash, ifodalanish va estetik zavq olishga o'rganadilar. Shu bois musiqiy ta'lim metodikasini chuqur o'rganish va to'g'ri qo'llash katta ahamiyatga ega. Musiqa - bu bolaning axloqiy xususiyatlarini shakllantirish vositasi.

Bolaning histuyg'ulariga bevosita ta'sir ko'rsatadigan musiqa uning axloqiy xususiyatlarini shakllantiradi. Ba'zan musiqaning ta'siri ishontirish yoki yo'nalishdan ko'ra kuchliroqdir. Bolalarni turli xil hissiy-majoziy asarlar bilan tanishtirish, ularni hamdard bo'lishga chorlaymiz.

Musiqiy faoliyat bola shaxsining axloqiy fazilatlarini shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi, kelajakdagi insonning umumiy madaniyatining dastlabki asoslarini yaratadi. Musiqa - bu aqliy qobiliyatlarni faollashtirish vositasidir.

Musiqani idrok etish aqliy jarayonlar bilan chambarchas bog'liq, ya'ni. diqqat, kuzatish, tezkor aql talab qiladi.

Bolalar tovushni tinglaydilar, o'xshash va turli xil tovushlarni taqqoslaydilar, ularning ekspressiv ma'nosi bilan tanishadilar, badiiy tasvirlarning xarakterli semantik xususiyatlariga e'tibor beradilar, asarning tuzilishini tushunishga o'rganadilar. Estetik baholashdagi ushbu birinchi urinishlar kuchli aqliy faoliyatni talab qiladi va o'qituvchi tomonidan boshqarilib boradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa ta'limini musiqiy faoliyat turlari bilan birga olib borish ayniqsa maqsadga muvofiq kelgan bo'lardi.

Musiqiy faoliyatning etakchi turlaridan biri tinglash idrokidir. Musiqani tinglash orqali bola o'z tasavvurlari olamida tinglayotgan asarining qiyofasini chizadi, ammo bola o'zi nimani istayotgan bo'lsa, tinglayotgan musiqasida shuni rasmini chizadi.

Musiqiy faoliyatning keyingi turlari - bu bolalar ijodi va bolalarning musiqiy ijodidir. Bunda bolalar ijodi ularning rasqga tushganlarida, qo'shiq kuylaganlarida musiqiy cholg'ularni chalganlarida namoyon bo'lsa, bolalarning musiqiy ijodi ulardan ijodkorlikni, improvizatsion ijodiy namunalarni va yaratuvchanlikni talab etadi.

1. Musiqiy ta'limning vazifalari

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun mo'ljallangan musiqiy ta'lim quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Eshitish madaniyatini rivojlantirish – musiqani tinglab, farqlash va tushunish qobiliyatini shakllantirish;
- Ijro mahoratini oshirish – qo'shiq aytish, oddiy musiqiy asboblarda chalay olish;
- Ritmik harakatlar – musiqaga mos harakatlar, raqs elementlarini o'rganish;
- Ijodiy faollikni qo'llab-quvvatlash – musiqa orqali ifodalanish, yangi ohanglar yaratishga intilish.

2. Musiqiy ta'lim metodikasi asoslari

Metodik yondashuvlar bolalarning yoshiga, individual imkoniyatlariga va rivojlanish darajasiga mos bo'lishi kerak. Asosiy metodik uslublar:

- Namoyish usuli – tarbiyachi tomonidan musiqaning to'g'ri ijro etilishi orqali o'rgatish;
- Takrorlash va mashq usuli – eshitgan musiqiy elementlarni qayta takrorlash;
- O'yin orqali o'rgatish – musiqaviy o'yinlar orqali bilim va ko'nikmalarni mustahkamlash;
- Obrazli ifodaning qo'llanilishi – qo'shiqlar va musiqiy asarlar orqali tasviriy fikrlashni rivojlantirish.

3. Musiqa orqali kompleks rivojlanish

Musiqa nafaqat estetik zavq bag'ishlaydi, balki bolaning quyidagi jihatlarini ham rivojlantiradi:

- Nutq faolligi – qo'shiq matnlarini yod olish va aytish orqali so'z boyligi oshadi;
- Ijtimoiy ko'nikmalar – guruh bo'lib kuylash, birgalikda ijro qilish orqali jamoaviy ishlash o'rganiladi;
- Emotsional holat – musiqa orqali his-tuyg'ularni ifoda etish, stressdan holi bo'lish.

Xulosa

Maktabgacha ta'limda musiqiy ta'lim metodikasining samarali tashkil etilishi bolalarning har tomonlama rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Tarbiyachining musiqiy saviyasi, metodik yondashuvi va ijodkorligi bu jarayonda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Shu sababli maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqiy ta'limni tashkil etishda ilmiy asoslangan, bolaga yoqimli va estetik tarbiya beradigan metodlar keng qo'llanilishi lozim.

Maktabgacha yosh – bu bolaning shaxs sifatida shakllanishidagi eng muhim bosqichlardan biridir.

Bu davrda bolalar o'z atrofidagi olamni mushohada qilish, his qilish va ifoda etishni o'rganadilar. Aynan shu jarayonda musiqa ularning ruhiy olamiga, estetik didi va emotsional rivojlanishiga kuchli ta'sir o'tkazadi.

Maktabgacha ta'lim tizimida musiqiy tarbiyaning maqsadi – bola qalbida musiqa orqali go'zallikka muhabbat uyg'otish, uning musiqiy didini, eshitish qobiliyatini, ritm va tembrni farqlash ko'nikmalarini rivojlantirish, shuningdek, mustaqil musiqiy ijod qilishga undashdan iboratdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining "Ilk qadam" dasturi.
2. M. Usmonova. "Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik tarbiyasi." – Toshkent, 2020.
3. G.Saidqulova. "Pedagogik ta'lim muassasalarida musiqa o'qitish metodikasini takomillashtirish mexanizmlari (maktabgacha ta'lim yo'nalishi misolida) Nukus, 2024
4. A. Mamajonova. "Musiqa ta'limi metodikasi." – Samarqand, 2019.
5. N. H. To'raqulova. "Bolalar musiqiy psixologiyasi va pedagogikasi." – Toshkent, 2021.